

Faktaruta 1: Tolkningsnycklar för att förstå Bibelns olika texter

Bibelns texter har tillkommit över en väldigt lång tid, av flera olika författare och av olika anledningar med olika syften. Därav kan man behöva lite hjälp att förstå dessa texter. Dels kan det vara bra med lite bakgrundsinformation, som kan finnas antingen i olika böcker som kallas bibelkommentarer, eller via nätet där jag rekommenderar sidan <https://www.alltombibeln.se/> för att få mer, men kort, bakgrundsinfomration. Men det kan dels också vara bra att utgå från vissa tolkningsprinciper när man läser texterna – såklart i kombination med bakgrundsinformation. Dessa principer som kan hjälpa är:

1. Vad är det för typ av text jag läser?

Det finns flera olika typer av texter i Bibeln; historiska berättelser, liknelser, lagtexter, poesi (såsom vishetsord, böner, dikter, lovsånger), profetiska förmaningar och utsagor, apokalyptiska visioner och syner och brev till församlingar och enskilda personer och mera.

2. Varför skrevs just den här texten, och till vem?

Bibeln har inte fallit ner från himlen, utan skriven av människor under den helige Andes inspiration. Det gör att alla texter har ett syfte. Vem tänkte författaren skulle läsa just denna text och i vilket syfte? Bakgrundsinformation om när, av vem och till vem texten skrevs kan hjälpa oss att förstå innehållet.

3. Hur hänger det jag läser ihop med resten av avsnittet, boken & Bibeln i sin helhet? Visst har du sagt något som skulle låta väldigt konstigt, kanske till och med vara helt fel, om det plockades ur sitt sammanhang? Så är det också med Bibelns texter. Vid läsning av en speciell vers, kapitel eller kanske en hel bok, behöver budskapet och förståelsen av den hänga ihop med resten av avsnittet och hela Bibeln. Annars är det lätt att skapa konstiga avvikande läror.

4. Hur hänger texten samman med Jesus och den kristna tron? Då Jesus är trons och skriftens fulländning (då han också kallas Guds Ord), så bör utsagor och sanningar om hur världen, Gud och människor är, stämma överens med det Jesus, och även kyrkan, lär och berättar.

5. På vilket sätt talar den här texten in i mitt liv? Med all tolkning sammantaget från de ovan, hur kan jag tillämpa detta i mitt eget liv?

Även Jesus hjälpte lärjungarna att tolka skrifterna, att lysa på dem med nytt ljus för att förstå. Många av dessa personer kunde redan stora delar av de heliga skrifterna, men behöver fortfarande hjälp, i deras fall av Jesus själv, för att förstå. Detta är hjälpa varandra med att förstå och tolka är en djup rotad tradition och förhållningssätt till Bibeln i kyrkan.

Faktaruta 2: Hur valdes Bibelns böcker?

Att de böcker som ingår i Bibeln är med där, är ingen slump. Det har varit en lång process i kyrkans historia kring vilka som föräras med att ingå i Bibeln och därmed vara rättesnöre i kyrkans liv.

Bibeln har två huvuddelar; Gamla och Nya testamentet. Gamla testamentet bygger på den judiska bibeln, Tanakh, vars originalspråk är hebreiska. Utöver dessa så räknar vissa kristna också några texter som är skrivna på grekiska, det som i Bibel2000 går under rubriken "Tillägg till Gamla testamentet" eller Apokryferna. Dessa texters ställning i Bibeln är lite omtvistat, men är enligt Martin Luthers ord i alla fall "god och nyttig läsning", och de tillkom tiden mellan att Gamla och Nya testamentets texter skrevs.

De böcker som skulle ingå i Nya testamentet var inte lika självklara, utan bestämdes slutligen på 300-talet. De flesta texterna fanns i alla kyrkor men det fanns regionala skillnader. Världen på den tiden var inte lika globaliserad som idag, därav tog det längre tid att fastställa och komma överens. Och de regler som användes för att sortera ut vilka skrifter som skulle få räknas med var:

1. **Är skriften apostolisk?** Alltså är texten skriven av en apostel eller är ett vittnesbörd av en apostel, dvs någon av de personer som fanns närmast Jesus och därmed är ögonvittnesskildringar?
2. **Är skriften renlärig?** Alltså stämmer budskapet i texten överens med kyrkans tro och lära och det som apostlarna undervisade?
3. **Är skriften allmän och känd av kyrkan som helhet?** Alltså använde stora delar av kyrkan skriften i sitt gudstjänstliv och i församlingen?
4. **Är skriften uppbygglig?** Alltså har den under lång tid använts som andlig vägledning och uppbyggelse för kyrkan?

Utifrån dessa kriterier så landade det i de texter vi idag finner i Nya testamentet - även om många andra texter florerade i kyrkorna. Det fanns texter som både som var uppbyggliga, renläriga och kända men som bevarades i andra format utanför bibeln då de kanske inte byggdes på ögonvittnesskildringar, och sådana texter som rensades ut som inte stämde överens med hela kyrkans gemensamma tro och lära. Syftet var inte censur, utan att skydda de korrekta fakta och sanningar som fanns om Jesus och tron.